

پژوهشی در نظریه لذت گرایی اپیکور و نقد نهج البلاغه آن از دیدگاه اسلام

پدیدآورندگان: میترا عباس زادگان و دکتر سید حسن بطحایی

سرشناسه	عباس زادگان، میترا، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	پژوهشی در نظریه لذت‌گرایی اپیکور و نقد و تحلیل آن از دیدگاه اسلام/پدیدآورندگان میترا عباس‌زادگان و سیدحسن بطحایی.
مشخصات نشر	تبریز: انتشارات آلتین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۷۳ص.
شابک	۱۳۰۰۰۰ریال-8-93-8042-600-978:
وضعیت فهرست نویسی	فیها
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	اپیکوروس، ۳۴۱ - ۲۷۰ق.م. -- نقد و تفسیر
موضوع	Epicurus -- Criticism and interpretation
موضوع	لذت‌گرایی
موضوع	Hedonism
موضوع	لذت -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Pleasure -- Religious aspects -- Islam
شناسه افزوده	بطحایی، سیدحسن، ۱۳۲۳ -
رده بندی کنگره	۱۳۵۶ ۴۳۲/۵۷۷B
رده بندی دیویی	۱۸۷
شماره کتابشناسی ملی	۲۸۰۳۳۶

نام کتاب: پژوهشی در نظریه لذت‌گرایی اپیکور و نقد و تحلیل آن از دیدگاه اسلام
پدیدآورندگان: میترا عباس‌زادگان / دکتر سید حسن بطحایی

• ناشر: انتشارات آلتین

• قطع / لیتوگرافی: وزیری / افرنگ

• ویراستاران علمی: سید حسن بطحایی

• چاپ و صحافی: امین، اول/ سال ۱۳۹۶

• تیراژ: ۱۰۰۰ / صفحه: ۱۷۳ / قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال

• صفحه آرای: یوسف رسولی

• بازبینی نهایی: میترا عباس‌زادگان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۴۲-۹۳-۸

web: www.Altin-E.ir email: yosefr40@yahoo.com

مرکز پخش: تبریز خیابان امام خمینی (ره) بازار بزرگ تربیت زیر زمین پلاک ۳۱

تلفن: ۰۹۱۴۴۱۲۷۴۹۹ - ۰۹۳۸۱۴۳۱۱۸۵ - ۰۴۱۳۵۵۳۱۹۶۷

بموجب مصوب ۱۱/۱۰/۱۳۴۸ هجری ۵ حیات از مؤلفان کلامی حقوق و مسئولیت این کتاب برای مؤلفان محفوظ می‌باشد.

مقدمه ۲

فصل ۱

مبانی نظری مفهوم لذت و اقسام و تاریخچه آن

الف) مفهوم شناسی ۴

لذت در لغت ۴

لذت در اصطلاح ۵

اقسام لذت ۶

لذت های مادی ۷

لذت های عالی یا روحانی ۹

ب) پیشینه تاریخی لذت گرایی ۱۰

فصل ۲

دیدگاه اپیکوریسم در باب لذت های

اهمیت اپیکوریسم ۱۶

الف) مبانی انسان شناسی اپیکوری ۱۷

اهمیت به روح و روانشناسی ۱۷

اهمیت دادن به عقل ۱۸

برترین لذت ۲۰

اعتقاد بر مختار بودن انسان ۲۱

۲۲	.....ب) مبانی جهان شناسی اپیکوری
۲۳	.....ابزار و روش جهان شناسی اپیکوری
۲۵	.....جهان بینی اپیکوری
۲۶	.....اعتقاد به خدایان و انکار خدا
۲۹	.....عدم نگرانی از رگد و آخرت
۳۱	.....ج) مبانی اخلاقی اپیکور
۳۲	.....اصول نظریه اخلاقی اپیکور
۳۳	.....محدوده لذت گرایی از منظر اپیکور
۳۸	.....جایگاه دوستی و رابطه آن با لذت
۳۹	.....غایت دانستن لذت
۴۰	.....اقسام لذت از دیدگاه اپیکور
۴۷	.....تقدیم لذت پایدار بر لذت موقتی
۴۹	.....رابطه سعادت و لذت
۵۰	.....دنیوی بودن لذات و آلام
۵۱	.....اهمیت جلوگیری از امیال ناپسند
۵۲	.....توصیه به قناعت
۵۴	.....محدودیت دایره شمول ارزش های اخلاقی

فصل ۳

دیدگاه اسلام در باب لذت گرایی

لذت گرایی از منظر اخلاق اسلام.....	۵۶
الف) مبانی انسان شناسی.....	۵۶
مجرد بودن روح و مادی بودن جسم.....	۵۶
جایگاه حواس و فطرت و لذت طلبی در انسان.....	۵۸
توجه به لذات روحانی.....	۶۱
جبر و اختیار و لذت گرایی.....	۶۲
ب) مبانی جهان شناسی.....	۶۴
استفاده از عقل، وحی و فطرت در شناخت اسلام.....	۶۴
اعتقاد به خدا و یگانگی آن.....	۶۶
باور به معاد.....	۶۷
ج) مبانی اخلاق اسلامی.....	۶۹
اصول نظریه اخلاقی اسلام.....	۶۹
لزوم بهره مندی از لذات دنیوی.....	۷۳
لذت بردن از معاشرت دوستان با صالحان.....	۷۸
غایت بودن کمال.....	۷۹
اعتدال در لذت گرایی.....	۸۰
رابطه سعادت و لذت.....	۸۳

۸۴	.....مادی و معنوی بودن لذات و الام اخروی
۹۵	.....داشتن پشتوانه اعتقادی
۹۵	.....جلوگیری از امیال ناپسند
۹۵	.....توصیه به قناعت
۹۶	.....انعطاف و انطباق پذیری:

فصل ۴

مقایسه ادیش، استی و اپیکور در باب لذت گرایی

۹۹	.....الف) مقایسه در مبانی انسان شناسی
۹۹	.....-اشتراک و قوت
۹۹	.....کنترل خود طبیعی
۱۰۰	.....توجه به عنصر عقل
۱۰۱	.....توجه به اختیاری بودن افعال انسان
۱۰۲	.....-افتراق و ضعف
۱۰۲	.....چیستی روح
۱۰۳	.....بی توجهی به فطرت
۱۰۴	.....نقص در شناخت برترین لذت
۱۰۴	.....ب) مقایسه در مبانی جهان شناسی
۱۰۵	.....-افتراق و ضعف

۱۰۵	ابزار و روش جهان‌شناسی
۱۰۵	نقص در جهان‌بینی
۱۰۶	خداشناسی سطحی
۱۰۷	غفلت از معاد
۱۰۸	ج) مقایسه در مبانی اخلاقی
۱۰۸	اشتراک و قوت
۱۰۸	واقع‌گرایی و لذت‌گرایی
۱۱۱	تلاش برای جلوگیری از انیال ناپسند
۱۱۲	قناعت
۱۱۳	افتراق و ضعف نظریه اپیکور در مقسّمات مکتب اسلام
۱۱۳	اصول نظریه اخلاقی
۱۱۳	محدوده لذت‌گرایی
۱۱۵	توجه به خیر دیگران
۱۱۷	جایگاه دوستی
۱۲۰	غایت بودن یا نبودن لذت
۱۲۲	توجه به نیازها و لذات معنوی
۱۲۵	عدم راه حل برای موارد تراحم
۱۲۸	توجه به کمیت یا کیفیت لذات
۱۳۱	چگونگی انتخاب لذت

- تعارض در سعادت بودن لذت ۱۳۴
- جهل به لذات و الام اخروی ۱۳۷
- پشتوانه اخلاق در گزینش لذات ۱۳۸
- شمول و گستره نظام اخلاقی ۱۴۱
- انسجام یا عدم انسجام درونی ۱۴۳
- مطابقت یا عدم مطابقت با واقع ۱۴۴
- انعطاف و انطباق پذیری ۱۴۵
- کلام آخر ۱۵۶
- منابع فارسی و عربی: ۱۵۷

یکی از مکاتب اخلاقی که با بیشترین شهرت و گستردگی مورد اعتقاد واقع شده است، لذت‌گرایی است.

لذت‌گرایی به این معنا است که چیزی به جز لذت خوب و خیر نیست. لذت‌گرایی اولین نتیجه‌اش است که در آغاز تفکر درباره اخلاق به طور طبیعی به آن می‌رسیم. با نگاهی به زندگی روزمره می‌یابیم که برخی چیزها لذت بخش بوده و برخی چنین نیست. گاهی نیز چیزهایی را در زندگی درست می‌دانیم. تمیز این حقیقت که ما چیزی را درست می‌دانیم از این حقیقت که از آن لذت می‌بریم بسیار مشکل است. لذت‌گرایی هنجاری در حقیقت دیدگاهی است که معتقد است چیزهایی که از آنها لذت می‌بریم همانهایی هستند که آنها را درست می‌دانیم.

اپیکور (۳۴۲/۱ - ۲۷۱ ق.م)، از فیلسوفان یونان باستان یکی از کسانی است که از مکتب لذت‌گرایی دفاع می‌کند. وی کوشیده است تا فرایع دقیق‌تر و دقیق‌تری نسبت به سلف خویش از لذت‌گرایی ارائه دهد و نظریه وی هنوز هم از اهمیت ویژه‌ای نزد فیلسوفان اخلاق برخوردار است.

لذت‌گرایی در مکتب اخلاقی اپیکور یکی از مهمترین مسائلی است که وی به آن پرداخته است و آن را اصیل و غایت زندگی انسان می‌داند.

دین اسلام نیز به دلیل غریزی و فطری بودن گرایش به لذت، به تفصیل در این مورد چه در قرآن و چه در احادیث، مطالبی دارد. در این کتاب مفهوم شناسی لذت، مبانی انسان شناسی، جهان شناسی و اخلاقی لذت گرایی در منظر اپیکور و اسلام مورد قرار گرفته و هدف، نقد و بررسی و تطبیق در مبانی یاد شده میان اندیشه های اسلامی و اپیکور به احاطه اشتراک و افتراق، قوت و ضعف می باشد. روش تحقیق به صورت کتابخانه ای-اسنادی بوده و تلاش شده از تمامی کتب، مقالات و نرم افزارهای معتبر در این زمینه استفاده گردد. یافته های این تحقیق به صورت خلاصه نشاندهنده ضعف های بنیادی نظریه اپیکور و عدم پاسخگویی آن به نیازهای انسان در ابعاد و زمان و مکان های مختلف است، و نیز یادگرم قوت، جامعیت و کلیت و پاسخگویی نظام اخلاقی اسلام در تمامی زمینه های ذکر شده است.

همچنین لازم است که با نقد و بررسی لذت گرایی اپیکوری، و نیز تبیین اندیشه اسلام درباره لذت گرایی برای فهم درست مبانی و مفاهیم اخلاق اسلامی و نهایتاً اصلاح نگرش دینی به لذت در اسلام در حد بضاعت کوشش نموده...